

re, quo ipsorum necessitatibus inde succurratur. At ius colligendæ stipis non eis tribuitur, nisi accedente licentia Episcopi, seu Vicarii Generalis Diœcesis in qua animo habent mendicare. Cuius rei hæc vera causa est, quod, nisi requireretur ista licentia, cito citius irrueret undequaque eadem rerum confuso, qua Christianum orbem temporibus diœcorum Conciliorum, occasione collectionum, ubique invaserat: Siquidem fieri posset, ab ementis Maniculariis stipem benevolentium personarum, iis, qui vere egerent, fore defraudandam, quin etiam aliquando futurum, ut Religiœ Apostatae, seu expulsi de suis Monasteriis, seu quicunque tandem alii ex nimis proprii questus avideat, & abique ullo Superiori

rum suorum mandato, facilissime prorsus attentare possent stipem emendicare, & nivam fidelium similitatem, aquæ inclinatum ad subveniendum benignitatem, sycophantia sua circumvenire (a).

APPROBATIO, Casus 10.
ELEMOSYNA, Casus 12.
CONFESSIO, Casus 33.
PIDE
DISPENSATIO de votis Religiorum.
PROFESSIO.
RELIGIOSA.
VOTUM.

(a) De casis
praxis Juris
dicti Ecclesiastici
voluntarie
c. 7. §. 4. art. 1.

R E L I G I O S U S .

Dicitur Religiosa, quæ Religiosum aliquem Ordinem ingressa est, & quæ Ordinis ejusdem proprium habitum defert.

Religiosæ vel Novitiae sunt, vel Professæ. Novitiae illæ sunt, quæ definitum probationis, seu Regularis observantiae tyrocinii curriculum peragunt, per quod temporis spatium, liberum eis sit de Monasterio recedere, si voluerint: aut solemnem professionem emittere, post compleatum annum etatis decimum sextum, & non ante, secundum quod verbis conceptis fertur in vigesimo octavo articulo Edicti Blesensis. Professæ vero sunt, quæ tribus solemnis votis castitatis, paupertatis & obedientiæ suum caput obligaverunt: Et istis, quod ultro ac libere amplexe sunt, deserendi vita instituti nulla jam copia relinquitur.

Quorum regularem observantiam sunt securæ ad formam regiminis & disciplinæ Religiosæ pro tenuitate sui sexus Religiosæ, proprias sibi composuere Constitutiones.

Primavis temporibus, quamquam ab Episcopo ritu solemni etiam consecratae, virgines in privatis dominibus, & sine Clauistro vivere conveverant. At quoniam illarum multitudine sic deinde crevit, ut inde numero summam prorsus societas propagatae sint; Ecclesiae in suis Conciliorum congregatae visum est, eas ad strictum adeo Claustrum addici, ut nunquam eis liceret inde egredi, nisi urgente justa aliqua causa, quæ ab Episcopo comprobetur: Neque etiam secularis utriusque sexus personas intromitti in loca regularia ipsorum Monasteriorum permitteretur. Atque ita cautum est, ut quidquid mundanam contagionem redoleat, procul ab ipsis propulsaretur, & eriperetur tentationibus ac insidiis, quibus Dæmon studet indefesso labore iis insidiari.

Quoniam vero unum eundem Confessarium adhibere sibi ut plurimum solent; & contingere potest, quasdam ex eis, sive ex infirmitate animi, sive quilibet alia ratione, non, quæ par est fiducia, ipsi confidere; vult Concilium Tridentinum (b); illis offerri ter aut quater in anno Confessarios extraordinarios; quibus cum integra animi libertate valeant conscientiam suam aperire.

Extant Religiosæ quædam, quæ corpus constituant Congregationis; qualesque nominantur in Ordine Cisterciensi, & in Ordinibus Mendicantibus, quibus illud privilegium indultum est, ut suis Superioribus Generalibus subiificantur, & regantur a Religiosis de suo Ordine, immunitatem a Jurisdictione Episcoporum sibi proprio jure vindicantes.

Religiosis præponuntur Primariae vel perpetuae, vel tantummodo triennes. Quæ Primariarum perpetuarum dignitate insigniuntur sunt Abbatissæ, quæ pristinis olim temporibus eligebantur, sed ex usu, quæ diebus hodiernis invavit, ex nominatione Regia omnes fere instituuntur. Dicimus, ex usu qui diebus hodiernis invavit: Neque enim juris istud Rex haberet ex famoso Pacto, quemadmodum jus nominandi ad Abbatias virorum. Eaque de causa, ne jus antiquum æternam tandem oblitione penitus obruatur, Papa, secundum stylum ordinarium, enunciare conuevit in Bullis quæ prædictis Abbatissæ concedit, ex Regia commendatione in gratiam Religiosæ nominatae, eidem ipsi majorum partem Communitatis fusse suffragatum.

Primariae Triennes, sive Abbatissæ, Priorissæ, aut aliæ sunt, quæ antiquis Abbatissæ reformatis aut recentioribus Congregationibus, seu de Mendicante, seu de non Mendicante aliquo ordine præficiuntur. Præfatae Triennes,

qua

R E L I G I O S A .

189

qua omnes electionis suffragio assumuntur, eliguntur scrutinio, seu suffragiorum secretorum collectione, coram visitatore, qui præsidens ad clathros, autoritate sua, ratam facit electionem.

Ejusmodi Primariae debent, ita requirente Concilio Tridentino, (a) annum attigisse etatis quidem quadragessimum, Professionis vero octavum; aut saltē (a) Conc. Tr. 14. art. 15. de Re-
gularibus c. 7.

Post consummatam electionem communitas eligit inter antiquas, quatuor aut sex Religiosas, quæ discretæ appellantur, ut suo consilio Primariam juvent in rebus ordinariis; in iis vero, quæ extraordinaria sunt, atque gravissimi momenti, nihil quidquam proprio marte, nec inconsulta communitate debent nec incipere, nec absolvere.

Primaria est, officiis inferioribus Monasterii præficere; qualia sunt officia Thesaurariae, Cellariae, Depositariae, Valetudinariae, & Ostiarie, quæ non possunt prorogari ultra tempus, per quod Primaria remansura est, & possunt ad minus etiam temporis spatium conferri.

Quæ desiderio ingredienda Religiosis agitur, virgo omnimoda suæ libertati dimittenda est. Atque ea potissimum de causa sub pena excommunicationis prohibitum est, ne ad amplectendum vitæ Religiosæ institutum virgo invita compellatur; aut ab eodem profitendo revocetur & arceatur. (b) Cui quidem libertati, ut consulatur, tenentur Abbatissæ, seu Priorissæ, ita præscribente Edicto Blesensi, (c) ad commonendum Episcopum de professione à Novitia proxime emitenda; ut de ipsis vocatione seu per se ipsum, seu per Sacerdotem ad hoc ab eo delegatum cognoscatur.

De quæstione, quæ majoris omnino est consiliæ, ac prudentiæ, circa dotem Religiosarum, nihil hic loci attingimus: quando nempe, quoniam in casu, sub quibusvis conditionibus possunt Monasterio, quod ingrediuntur, donationes assignare; quoniam fusori stilo materiam istam prosequimur in decursu nostri hujusce operis titulo, *Simonia*.

C A S U S P R I M U S .

R E S P O N S .

Nihil quidquam moliri potest ista Religiosa, ut se præponit obtinet Abbatissam sui Monasterii sive jure suffragi, sive beneficio Regie nominationis, quin eo ipso se ambicio honorum, & gloria cupiditate adstringat. Enimvero se in eo, nimia sui fiducia, prælumeret ceteris regendis non imparem: quod non patitur humilis. Ideoque S. Thomas existimat, ab Ecclesiastico non debere in proprium ipsius favorem beneficium queri, cuiusvera anummarum annectitur. Quæ ratio ejudem roboris est quantum ad virginem, quæ sibi eo usque consideret, ut integræ communitatæ gubernandæ idoneam putaret. Quæ intentiam iequitutis eruditus hujusce nostræ etatis Theologus (e).

C A S U S I I I .

S C O L A S T I C A Religiosa Confessarii ordinarii de Monasterio sic tenetur fastidio ac fatigatio, ut in præposita declaraverit, sibi in annum inducere non posse, ut sua peccata apud eum jam deponat; licet in ipsius moribus nihil lateatur polse reprehendi; & eam precibus omnibus obtestata sit, sibi licentiam dari alterius audeundi. Nam isti Præpositæ incumbit ex debito conscientia, ut sibi illius anni infirmitatem accommodet, indulgere ei postulatam licentiam;

R E S P O N S .

Laudatus jamjam Theologus, (f) in decadenda Tom. 1. cap. 167. similiter difficultate sibi proposita, existimat, non modo non obligari præstatam Præpositam, ad indulgandam licentiam, de qua quæstio instituitur: sed nec ab ipsa postulanti Religiosa tanta facilitate esse concedendam, ne cetera Religiosa ejusmodi exemplo incitentur ad mutandum Confessarium. Expletus igitur, ut Scolasticam remittat ad Confessarium extraordinarium, licet confessio excepturus ad Monasterium non nisi ter, aut quater in anno accedit: Interaque eam validis verbis adhortetur, ut quem a Confessario ordinario communis avertum animum concepit, deponat: cui etiam rei debet studeare ipsius extraordinarius Confessarius, cum eam peccata deponentem excepturus.

C A S U S I I .

M A R T I A , quæ dotibus quibuscumque ornatur, quæ necessario requirantur, ut valeat præfici Abbatissæ Monasteri, in quo commoratur, sive jure suffragi, sive Regie nominatione Beneficio; quærit, num possit, illæsa sua conscientia, tollicationibus aliquibus dignitatem illam ambi-

re, quædotibus quibuscumque ornatur, quæ necessario requirantur, ut valeat præfici Abbatissæ Monasteri, in quo commoratur, sive jure suffragi, sive Regie nominatione Beneficio;

quærit, num possit, illæsa sua conscientia, tollicationibus aliquibus dignitatem illam ambi-

re, quædotibus quibuscumque ornatur, quæ necessario requirantur, ut valeat præfici Abbatissæ Monasteri, in quo commoratur, sive jure suffragi, sive Regie nominatione Beneficio;

quærit, num possit, illæsa sua conscientia, tollicationibus aliquibus dignitatem illam ambi-

re, quædotibus quibuscumque ornatur, quæ necessario requirantur, ut valeat præfici Abbatissæ Monasteri, in quo commoratur, sive jure suffragi, sive Regie nominatione Beneficio;

quærit, num possit, illæsa sua conscientia, tollicationibus aliquibus dignitatem illam ambi-

re, quædotibus quibuscumque ornatur, quæ necessario requirantur, ut valeat præfici Abbatissæ Monasteri, in quo commoratur, sive jure suffragi, sive Regie nominatione Beneficio;

quærit, num possit, illæsa sua conscientia, tollicationibus aliquibus dignitatem illam ambi-

re, quædotibus quibuscumque ornatur, quæ necessario requirantur, ut valeat præfici Abbatissæ Monasteri, in quo commoratur, sive jure suffragi, sive Regie nominatione Beneficio;

quærit, num possit, illæsa sua conscientia, tollicationibus aliquibus dignitatem illam ambi-

re, quædotibus quibuscumque ornatur, quæ necessario requirantur, ut valeat præfici Abbatissæ Monasteri, in quo commoratur, sive jure suffragi, sive Regie nominatione Beneficio;

quærit, num possit, illæsa sua conscientia, tollicationibus aliquibus dignitatem illam ambi-

pius est. Addit prefatus Doctor, si illa Religiosa animo obstinaverit, nolle seadire Concessarium ordinarium, ei in isto casu abolitioninem esse denegandam; quoniam, inquit, eiusmodi agendatio non nisi plurimam apud communitatem habere potest offendit. Opinatur nihilominus, quod Praeposita nihil sibi, in isto negotio, recte fecisset, inde eam postmodum possit penitire, & ne ipsius Scholasticæ nimis animi debilitas in summas angustias adducatur; eam non debere ad extreum consilium descendere, nisi consultis, ea de conscientia moderatoribus intelligentissimis, & in regime animarum exercitatis. Cui partem tanquam æquiori simili ac tutiori debet inhærente?

C A S U S . I V.

IUDICIA & Honorina Religionem profiteruntur in domo quadam, in qua caribus vesti olim solitum fuerat unoquoque Sabbati a Nativitate Christi ad Purificationem Virginis; eam vero conscientudinem ipsa communitas immutavit, & fervavit abstinentiam, ex studio nimis stritoris ac perstitionis obseruantur. Obligatorum prædictarum duarum Religiose ex debito conscientia, ad congruentiam, quantum ad istud caput, in eam, quam certe Religiose tenent, vivendi rationem?

R E S P O N S .

U. solvatur proposita difficultas, juvat obserante, confertudinem veleendi caribus diebus Sabbathi a Festa Nativitate Christi, ad festum uique Purifications, quæ etiamnum frequentatur cum in Diœcesis Parisiensis, tum in plurimis aliis Diœcesis hujus Regni, nulla Ecclesiæ lege proprie dicta comprobari; neque nisi ex simplici tollantia fuisset inducendum; quenadmodum deca haberet quidam aliquis Parisiensis Episcopus in suis Synodorum statutis (a) Toleramus etiam, inquit, eam carnium, diebus Sabbathi a Festa Nativitate Domini usque ad Essem Purificationis Beatae Mariae Virginis.

Quo posito, dicendum est. Religiose de me morato Conventu in eo plurime laude dignæ esse, quod sibi in pristinum Ecclesiæ ordinem refuerint, de quo mentionem facit Gregorius VII. in Synodo, quam Romæ habuit anno 1078. cuius in ipsius verba sunt. (b) Quis dier Sabbathi apud Sanctoros Patres nostros in abstinentia celebris est habuit? nos coram auctoritatibus sequentes, salubriter admitemus; ut quicunque se Christianæ Religiose participem esse desiderat, ab eis carnium eadem die abstinere.

2. Ducas Religiose, de quibus difficultas proponitur, teneri prorsus, ex conscientia, ad se conformandas ceteris Religiose de communitate, ser vando abstinentiam diebus Sabbathi a Festa Nativitate Domini, usque ad Festum Purificationis, perinde ac ceteris anni Sabbathis: quoniam ex opposita ipsarum agendi ratione, simul & nimis corporis indulgentia, si nimis aliter selegerent, forores ipsarum plurimum offendenter. Cui præterea addendum est, quod ait ceteris summarum scriptoribus omni comparatione doctor, atque remuntrum intelligentia ornatus abundantior (c) quia comedere carnes Sabbathi, ubi non est confitudo, est mortale, non autem ubi est confitudo comedendi, ut in Francia, Catalonia, & aliis partibus, quia statuit confitudo. Quod probat laudatus Auditor ex Canonice de Episcopula a Augustino ad Januarium scripta, (d) in qua narrat, a se consulitum fuisse Sanctum Ambrosium de cœpulo, quo Sancta Monica ipsius Mater exagitata fuit, quod cum Mediolani degeneret, non servaret die Sabbathi jejunium & S. Archiepiscopum his verbis respondens: Cum Romam venio, jejuno Sabbatho. Cum Mediolanum, non jejunio. Sic etiam tu ad quam forte Ecclesiæ deo, ejus morem serva, si cuquam non nisi esse scandalo, nec quicquam ibi. Ex quibus iterum concludendum est, Idiobergiae, atque Honorinae incumberere prorsus obligationem, vivenditrationis instituenda, ac componentia ad laudandum omnino confitendum, que in Monasterium a ceteris Religiosis, plaudente ipsarum Superiore, inducta est; & ad ipsas accommodari iure admodum posse istud

efatum Sancti Ambrofii: *Eius morem serva, si cuquam non nisi esse scandalo.*

C A S U S . V.

Fara Religiose, cum interesset Capitulo, in quo deliberaatur a communitate de recipienda quadam virginis, quo postulabat se novitiam admitti; atque percipiant circa difficultates, quo opponerantur, quale gravissimo fundamento inniti sibi videbatur, Primariam omni ferventio affirmare, debere omnes, cum fiducia, ipsius dicta confidere; quoniam, ea de re, fedo prorsus mutata fuerat consilium; neque per oppositas difficultates ilare aportere, quoniam Postulans ad fulcipientum habitum admitteretur; perit, utrum ex conscientia, atque ut omnimodam reverentiam adhiberet erga suam Praepositam, sibi obligatio incuberet, propria, qua afficeretur, evidenter penitus abjecta, sibi præfata Praepositæ judicio abique ullo examine staret?

R E S P O N S .

Nihil obligatione incumbebat prædictæ Religiose iam ex debito conscientia, suffragium ex fine teendi, ut ista virgo reciperebat, sub praetextu nimis adhibenderet erga ipsius Praepositam omnimodam reverentia; quoniam tenebatur, ad suam sententiam ea libertate, quo ingenuitatem decet, aperiendam. Ratio est, quia si Religiose tenebantur ad affentiendum, caco quasi animi obsequio, cuilibet opinioni suarum Praepositaram; supervalorem omnino fore, ullum jam Capitulum haberi. Satis enim est, ipsius Praepositæ sententiam simpliciter exponi; esteris vero Religiosis, ex quibus finali cum ipsa conflat communitas, jus nudum superferit, interest Capitulo, ad prædictas aures similique annundendum illis, quae ad nutum Praepositæ statuerunt, quod quam absurdè contendatur, ipsa rei repugnanti argumentum est: Est igitur econtra propugnandum, obligari Religiosam unquamque, ad dicendam suam sententiam ex proprio conscientia didicione, eidemque acriter inhærendum, cum eam habet ut justam, & gloriam Dei, utilitatique Monasterii confidentem; exhibita nihilominus semper, tum in dissi, & modo ferende, ac suscitante sententia tum in tota corporis compositione, omnimoda, quæ debetur Praepositæ, reverentia, quoniam, cum sit membrum communis, jus habet interfandi suffragio, & aperiendi, quod sibi videtur ratione & æquitate magis congruere, abique eo quod quicquam inde detrimenti nec obediencia, nec humilitas patiuntur, quin immo perperam priora ageret, si in ejusmodi calo, cohidente, scilicet in, aut alio quocumque rerum respectu, sicutate dissimilaret. Ita igitur ratione, eoque animo Fara debuit, in enunciata specie, sibi gerere (e).

C A S U S . VI.

ELONOR, Religiosa de Ordine omnino strictrori jamquid est malo exemplo integræ communis sui Monasterii, & ipsa etiam novitii, ac Pueris convictibus, in eo quod palam & aperte petat, domet, quam secum illuc attulit, sibi relitti, ac siem transfigeret in alium Conventum; neque, quoniam ægre fert accipitam sua postulationis offendit, ad Sacrum Penitentiarum Tribunal, jam accedit, neque sacrif. adit, nec etiam curret interesse, ceteris exercitationibus ordinariis, ac reliquarum Religiosarum propriis: pata, Divino Officio, quod in Choro perfolvit, Oratione, Cœnaculo, & aliis similibus. Quia de re Praeposta questionem instituit, num in eam debeat, aut poena carceris, aut alia quacumque multa castigationis, animadvertere, ne sibi, coram Deo, codem penitimi exempli reatu constingat?

R E S P O N S .

Existimamus. 1. Virginem prefatam habendam esse ejusmodi, ut censeatur cerebro labore, & nedum sit, unde debita rebellionis pena afficiatur, quin potius plurima ipsius animi inmitatis committere, atque omnimoda indulgentia, cum ea agendum est (f). 2. Si Monasterium in quo professionem

R E L I G I O S A.

C A S U S . VIII.

sionem emisse, facultatis pollet, quibus eam posuit in aliam domum transterrere, in ea re comprehendenda, summa charta ipsius futurum; quoniam, ex immutata domo, fortasse contingit, ipsius animi immutari ac lanari. 3. Si autem notabilis incommodo, deficitibus scilicet facultatibus, non poruerit Monasterium ipsius imprias sustinere translatio: is; tunc Praepositæ charitatem, ac prudentiam omnino decere, ut ei, quantum fieri poterit, indulget, neque ad vires eam penam carceris, aut severam aliam castigationem adhibeat; ne animum ipsius tanto jam morbo laborantem periret, tandem abibola.

Tales ipsi fuisse, cum ea prudenti cautione ab aliquo annis agnum fuisse Praeposita quadam de Monasterio reformato, & observantæ omnino strictissimæ, erga Religiosam non absimilis ingenui, quam, ut ad quem bonumque, & obsequium adduceremus, nihil non tumus incassum experti; quæque, nequicquam exhaustus, quotquot in eam conterri potuerunt, summa consideratione ac benignitate conditis tempe amentis, in ea deploranda nimis animi fede, in qua Eleonora superponitur, etiamnum perferat.

Quod pertinet ad istam offenditionem, quam virtuosa illa præfata virginis agendi ratio habet cum apud Novitias, tum apud Puellas convictrices, ei videtur posse a Praeposita faciliter prorsus negotio occurri, idem nimis innuendo, eam cerebro labore; & qua ratione fieri magis expediet, cavendo, ne inter eas ullum habeatur vita & fermoris commercium.

C A S U S . VII.

GODEBERTA virgo opibus ac facultatibus dives, valetudine vero supra modum inops, vitæ Religiose desiderio cum tenuerat, 2000. libras obtulit cuidam Monasterio, ut sub titulo beneficium ibidem recipere; quam sumam acceptavit ipsa Communetas, & præ tam virginem Beneficæ titulò decoratam admisit ad solemnum votorum nuptiationem. Numquid ista cooptatio non olet simonizans labem, & omnino virtuosa est?

R E S P O N S .

Regula generalis, cui pot siim infistere unam quodque Monasterium convenit, ea est, quod ibidem nulla persona ad Religiosam Professionem admittatur, nisi possit vitam suam instituere ad normam Constitutionum Ordinis, & Statutorum Monasterii. Ratio est, quia ex professione Religiosæ, eorumdem observariorum, quia nulli stabunt, obligatio inducitur. Unde sequitur, si Godeberta tenoris adeo valetudinis existat, ut quod certe proferri solent, vitæ institutum non valat ipsa sustinere; tam non potuisse propter 2000. libras, quas fecum atulit, sub titulo Beneficæ recipi; potuisse tamen accidente nimis dispensatione, ad solemnum votorum nuptiationem gratuito admitti, afferendo dotem sufficiemt, ne Monasterio queat aliquando oneri esse, nihil ulterius ab ea exacto, ac dimiso illius libertati dono, quod animo habebar, eisdem largiri: neque etiam ita fieri potuisse, nisi in eo duxat taxat calu, quod quicquam ratione infirmatur corporis defet, ipsius virtutibus ac morum humanitate abundanter compensaret. Si fit igitur memorata virgo in ea rerum circumstantia constituta, & conditionibus prædictis adhibitis, quæcumque observavimus modo, servata mente admisa fuerit; ipsius cooptatio nec virtuosa est, nec ullum continet labem simonizans; modo aliunde, cum ad Religiosam Professionem recepta fuit, nihil intervenient pacti, neque cum ea, neque cum alius eam representantibus, de dispensatione circa Religiose disciplinæ observariorum observationem (g): Qui decisio nem islam fuit lecturi, plurimi interest, ab iis attentissime perpendi verba, quibus eam conceperat precepsimus; quoniam alter facile esset, virtutum aliquid in ejusmodi cooptationem irreperire, adeo fervent immoderata divitiarum cupiditate pleraque Communites.

C A S U S . IX.

PELAGIA Religiosa allata fecum ad vitæ tempore, 400. libratum pensione, locum sue dotis habitur; in Monasterium S. Agoardi, in quo locum pensionem emitit: & post aliquot annos cœsum ibidem experita valetudini suæ omnino oblitum, licentiam obtinuit, in aliud ejusdem Ordinis Monasterium sibi transferendi: aut illuc transportata est; ibidem restaurata regularē Disciplinam: aut munericæ præpositæ gerendigratia. Quia de re institutio quælibet, utrum in alterutro cauilio prædictorum, pensionem suam, tanquam individuum sui locium, in istud aliud Monasterium valeat secum transire?

Videtur affirmativam partem debere negare sententia præpôlere. 1. quia dos confideranda est, ut auctoritatem personæ, in cuius gratianam fuit constituta: prouidegas debet eam sequi: secundum item Juris Canonici regulam (h): *Accessorium naturam sequi congrui principali.* 2. Quoniam alioquin Monasterio cederent quotannis 400. libras, abique eo quod onus ullum incumberet: quod non congrueret fini, propter quem illa pensio ei concessa est, & alteri dannum inferretur, quippe virginem,

(a) Stephanus Poncher, statut. synod. c. 76.

(b) Greg. VII. In can. Quia. 31. de confr. 2. dist. V.

(c) Sylvester de Piero v. 1. Junium q. fa. 3. Tertium. 1.

(d) S. Augustinus in can. Illa. 11. dist. 12.

(b) Leg. 173. de diversis reg. Juris 87. Inf. de Leg. Aquila.

(e) S. Cypr. Epist. aliorum. que sedet lunt: quædammodum loquitur S. Gregorius Papa iuribus ad S. Augustinum Apol. Angliae (d): At vero confutudo qualis in (e) Greg. 3. Nov. 10. dist. 11.

(f) Innoc. III. in c. Ad no. statim de conseruacione l. 1.

(g) Regula 52. de regulis Jure. 10. 3. c. 10.

(a) S. Pius V. S. Pius V. Gregor. XIII. & Paulus V. (a) adeo ut Episcopi, qui volunt legem perpetuae claustræ in ea loca introducere, in quibus non servatur in ea re non tantum ordinariam sibi atque propriam auctoritatem exerceant, sed etiam agant tanquam exequentes Decretum Concilii, & quasi a S. Sede delegati quoad Monasteria, quæ immunitatem ab ordinaria Jurisdictione sibi vindicant: abesse eo quod ab ista lege communi excipiunt Religioſa, quæ etiam voto servandæ clauſtræ differit omnino verbis ſe non obligavissent: quod etiam penitus eruit inanis proris atque fictitiam cauſam, quam sibi querunt iſte Montales, de quibus agitur in ſubiecta ſpecie.

Nihil ergo ipſas juvat, quod tam confidenter clamant, tene nullo voto obligavit ad servandam clauſtrum; nec Episcopo iuſteri, ab ipſis plus exigendi, quam ipſa, cui adducuntur, regulari exigit obſervantia. Namque non audenter ire inficiā, quin poſit Ecclesia iſis servandæ clauſtræ imponeat neceſſitatem: quamquam eam non promiferint, & Episcopos tanquam leges Ecclesiaticas exequens jure gaudeat, iſe eam demobilizatione adducunt: quod eo magis & verum & iustum est, quod ipſa Lex clauſtræ servandæ nullum importet cum regulari Religionis repugnantiam, qui potius eamdem & tutius conservet, & decertius perficiat: Hic ad regulam nihil editetur: sed modus habitandi ſecundum naturam rei taxatur, inquit, Glosa (b), quæ ſic adit: Religioſa, qui velle & nolle non habent, potest ſtricta vita iudicii, etiam ex regula. At que idem ait Sylvius (c), qui ejusdem ſententiae auctores appellat Sancte Navarrum, Azorium, & Miranda. Neque mediocrem etiam auctoritatem patratis constitutionibus adducit. Edictum de Jurisdictione Ecclesiatica, quod Episcopis jure peculiaře vindicavit earundem executionem, « Volumus, ma Decreta, & Canonicas Constitutiones, atque in earundem executionem, nulla Religioſa, veleant egredi de Monasteriis immunitatis privilegio gaudentibus, aut eodem parentibus, sub quoquaque praetextu; & ad quolibet temporis spatium, quodcumque eſe polis, niſi aliqua ex legitima cauſa ab Archiepiscopo, vel Episcopo proprio approbata, a quo concedetur diſcedendi facultas ſcripto contenta. »

Eadem igitur tum juris, tum prudentiae ratione Eminentissimus Cardinalis de Noailles Parisiensis Archiepiscopus iſtud Ecclesiastica Dicſiplina caput promulgovit ianu. 26. Septembris 1697. Vigefimo quod his verbiſ conceperit; « Prohibemus tum penna excommunicationis quibuscumque Religioſis immunitibus, ſeu non immunitibus, ne de luis Monasteriis egredi prætulent abique legitima aliqua, & fine licentia ſcripto data vel a nobis, vel a noſtris Vicariis Generalibus, & ab earum Superioribus, ſi alii, quam nobis, fuerint ſubiecti. Interdicimus cuicunque Sacerdoti tum ſaculatu, tum regulari, ne iſidem adminiſtrant Sacra menta, præterquam in articulo mortis. Injunctionis omnis Parochis noſtri Diceclios, ut caveant, statim atque Religioſa aliqua in iuſtas Parochias advenire, ſibi prædictas exhiberi licentias; atque ſi ex aliena Diceclio quædam migraverit, ab eadem exige, ſibi indicari etiam obedientias ipſi factas, ſeu licentias exenti de fuo conveſtis, tum ab ejus Epilco, tum ab eius Superioribus. »

Oblivemus quia per transiennam, Gallicanos Episcopos inter, & Abbatibus de Ordine Cisterciensi controverſiam eſt, in eo quod iſi ſibi ſolis vindicent iſi indulgenſe licentia Monialibus de ſuo Ordine egredi etiſi ſui Monasteriis, cauſe ſciliat legitimæ occurrente cauſa. Interveneri jam in iſta cauſa pro Abbatibus tria Arreſta. Primum quidem pronunciatum fuit ab ampliori Conſil. II. Martii 1695, contra Illuſtrissimum Episcopum Novioducentem. Secundum vero a ſupremo Senato Provinciali 9. Aprilis 1699. Tertium denique a Conſilio Regio de rebus ad Regnum pertinentibus, 5. Septembris 1700. Nondum iſa cauſa finita eſt; ſed Abbatii Cisterciensi, & Abbatissæ Fontis Eberaldi rema-

MARGARITA Religioſa de quodam Conventu in Civitate Parisiensi, cui vindicatur immunitas ab Ordinaria jurisdictione, legitimam cauſam prætendit inde recedendi ad migrandum ad aliud eūdum Ordinis Monasterium. Numquid ipius regulari Prælato ius competit, ei privata auctoritate indulgenſe diſcedendi licentia?

Potest quidem regularis Prælatus, de quo agitur, licentiam indulgere Margaritam, diſcedendi de ſuo Conventu, in cauſa propria; ſed cum concurrente ſimilis propria Episcopi conſentit. Atque iſtud patet ex tribus rationum momentis, queſequuntur.

Primum dicitur a Iuuenientia proris S. Pii V. Constitutione, prima Februario die anni 1570, promulgata (g), in qua sanctus Papa memoratus declarat, pertinere ad ſolum Epilcopum, copiam Religioſis facere, etiam iſis, quæ gaudent immunitatum privilegio, de ſuis Monasteriis egrediendi, & penam iudicis excommunicationis ipſo faſto. S. Sedi referatram, iſis, quæ præter eſudem licentiam diſcedere preſumunt.

Secundum invenitur quodam Concilii Trid. Decreto (h) quo prohibetur euilicet Monialis quoquaque privilegio donare, ne de ſuo Monasterio exire audeat, niſi obtenta ab Episcopo proprio exprefa licentia, que ſcripto continetur: Niſi aliqua ex legitima cauſa ab Epilco approbata, in diſculpiſeque & privilegiis non obſtruantur.

Tertium offert Edictum Bleſſene (i), quo comprobatur & ratum efficitur prædictum Concilii Decretum, & quod idem conformativ. Edictum datum mente Aprilis 1693. (k) cuius verba hic loci refuruuntur. « Volumus pariter, ut ſecundum fundiſſima, ma Decreta, & Canonicas Constitutiones, atque in earundem executionem, nulla Religioſa, veleant egredi de Monasteriis immunitatis privilegio gaudentibus, aut eodem parentibus, ſub quoquaque praetextu; & ad quolibet temporis spatium, quodcumque eſe polis, niſi aliqua ex legitima cauſa ab Archiepilco, vel Epilco proprio approbata, a quo concedetur diſcedendi facultas ſcripto contenta. »

Eadem igitur tum juris, tum prudentiae ratione Eminentissimus Cardinalis de Noailles Parisiensis Archiepiscopus iſtud Ecclesiastica Dicſiplina caput promulgovit ianu. 26. Septembris 1697. Vigefimo quod his verbiſ conceperit; « Prohibemus tum penna excommunicationis quibuscumque Religioſis immunitibus, ſeu non immunitibus, ne de luis Monasteriis egredi prætulent abique legitima aliqua, & fine licentia ſcripto data vel a nobis, vel a noſtris Vicariis Generalibus, & ab earum Superioribus, ſi alii, quam nobis, fuerint ſubiecti. Interdicimus cuicunque Sacerdoti tum ſaculatu, tum regulari, ne iſidem adminiſtrant Sacra menta, præterquam in articulo mortis. Injunctionis omnis Parochis noſtri Diceclios, ut caveant, statim atque Religioſa aliqua in iuſtas Parochias advenire, ſibi prædictas exhiberi licentias; atque ſi ex aliena Diceclio quædam migraverit, ab eadem exige, ſibi indicari etiam obedientias ipſi factas, ſeu licentias exenti de fuo conveſtis, tum ab ejus Epilco, tum ab eius Superioribus. »

Oblivemus quia per transiennam, Gallicanos Episcopos inter, & Abbatibus de Ordine Cisterciensi controverſiam eſt, in eo quod iſi ſibi ſolis vindicent iſi indulgenſe licentia Monialibus de ſuo Ordine egredi etiſi ſui Monasteriis, cauſe ſciliat legitimæ occurrente cauſa. Interveneri jam in iſta cauſa pro Abbatibus tria Arreſta. Primum quidem pronunciatum fuit ab ampliori Conſil. II. Martii 1695, contra Illuſtrissimum Episcopum Novioducentem. Secundum vero a ſupremo Senato Provinciali 9. Aprilis 1699. Tertium denique a Conſilio Regio de rebus ad Regnum pertinentibus, 5. Septembris 1700. Nondum iſa cauſa finita eſt; ſed Abbatii Cisterciensi, & Abbatissæ Fontis Eberaldi rema-

remanet poſſeffio privilegiorum, que ſibi vindicant, quancum ad eum articulum, ſicut etiam quantum ad examen, quo ipſiſem exquiruntur de requisitis dotibus Religioſarum Novitiarum, antequam ad ſolemne Religioſis Professionem admittantur (a).

R U E F I N A Religioſa de Ordine mitioris obſervantie, diſcedendo tenetur obtinendi, ſe le ad Ordinem reformatum transferri: num propositum vite arctioris conſilium exequi potest, poſt peti- tam ab Abbatis ſua licentiam, de ſuo Ordine diſcedendi, & ad aliud præfatum migrandi: li- cit ipſi fuerit denegata?

Quamquam repulſam petitionis fuſe ab Abba- tista ſua paſſa fuerit dicta Religioſa, potest nihi- luminis tua omnino conſciencia omnibus viribus agere, ut in Ordinem obſervantie ſtrictioris tranſeratur. Ratio eſt, quia quemadmodum iam dicunt eſt de viro Religioſo, qui in eadem rerum circumſtantia ponitur, quam copiam facit Innocentius III. viris Religioſis, tranſvolandi de ſuo Ordine ad Religionem arctiorē, & cuius obſer- vantaſter eſt, nihi obſtante, quod Superioriſ ſiporum diſſentiant, & nolni nec conſentiam præbheret nec licentiam, eamque quoque juxta jus commune videtur Virginibus Religioſis concedi diſcretum.

Atque iſtud patet ex tribus rationum momentis, queſequuntur. (b): quod quidem probatur ex Concilio Tri- de. (c): quibus & plurima alia, ea de re, addit, quæ ab illi apud nos recepto proris alie- (d): Recolentes de ſtato Monas- ch. & C. mon. Regul. n. 4. &c. fe- (e): Ball. De- cor. ad ealem Bull. C. mon. in magno Bul- lar. t. 2. p. 14. Ed. Lugd. (f): Recolentes. (g): Ball. De- cor. ad ealem Bull. C. mon. in magno Bul- lar. t. 2. p. 14. Ed. Lugd. (h): Recolentes. (i): de ſtato Mo- nach. n. 24. &c. ferme. (j): aiſiūdum Canoniz. in eo amplecti- mur (n), qui ait ejusmodi Religioſarum domo- rum immunitatione accedere neceſſario debet. Summa Pontificis auſtoritatem; quod probat teſtimoniū Gregorii X. qui praefens aderat Concilio Ge- nerali Lugdunigeni (o).

CLEMENTIA Religioſa Profeta de Conventu fanfæ Fidei in Provincia, quem flammis devora- tum, incendium funditus devaſtavit; cum in alium ejusdem Ordinis conuentum, juventu ſuo Superio- re, deducta fuſſet, ibidemque valetudinem exper- ieretur admodum incommodam, quod cui locus ille expoſitus eſt, ipsius corporis habituidini, Medicis ita tentabit, colum non congrueret: li- centiam hodie petit a ſuo Superiori migrandi ad aliam Religioſam ejusdem obſervantie domum, in qua viget ſummo cum fervore regularis Di- ciplina, & ſperat futurum, ut ibidem propter magis valetudine potiuerit, propter aerem natu- rum, quem ibi ſpiratura eſt. Nam apud praefatum Superioriſ pondere aliquis, ac momenti ſufficientis eſt debet allegata cauſa, ut poſtula- tam licentiam Clementia indulget?

Dubium inde moveatur, quod in Constitutione S. Pii V. quam in Superiori deſcione laudavimus, non alia cauſa reſcenſentur tanquam legitima: Niſi ex cauſa magni incendi, vel infirmitatis le- piſe, aut epidemia, & decernatur pena excom- municationis ipſo faſto, reſervata S. Sedi adver- fū Religioſas, que de luis Monasteriis egredi pra- fulment ex alia quacumque cauſa, & adverſus eos, qui iſidem exundi copiam facient.

Conſtituio S. Pii V. que citatur in iſtituta queſione nullius eſt pretii neigoris in Gallia quantum ad iſtud caput, quoniam in eo Regna nunquam promulgata fuit, neque acceptata; quamquam in eadem legantur quidam alii articuli, qui ibidem vim legis obtinunt ex Mandatis Ecclesie Gallicane, aut ex Edictis Regis. Adeoque cen- famus, dubium inde petimus omni prioris care- re fundamento; ac proinde apud Superioriſ Clem- entie valeat poſte cauſam in propria ſpecie alleſtam, & ab eodem licentiam ab ipſa poſſu- tam indulgeri, metu incurriendi in excom- municationem penitus excuso, que a laudato Papa iſis indicatur, qui ejusmodi licentias concedunt ex alii cauſis, præter eas, que in iſius Conſtitutione

(a) Jour. des Savans du mois Dec. 1714 pag. 710.

(a) p. Sylv. comprobantur. Ita' decidit Sylvius (a), qui dicitur: Respondetur, Superiorum Regularem posse Monialem, de qua queritur, transmovere ad aliud iusdem Ordinis. & clausuram Monasterium suo Juris. Monialis: quia hoc & ipsi Moniali uile est, & nullo iure prohibetur. Quod tamen sic intelligendum est, ut quemadmodum in praecedenti decisione probavimus, cum licentia Superioris Regularis necessitate licentiam quoque Episcopi simul concurreat.

CASUS XIX.

AUGUSTINA Religiosa Professa obtinuit a legitimo Superiori sui Conventus facultatem inde egrediendi, ut accederet ad suos Parentes, ibidem apud eos per spatium quindecim dierum remansura. Eam perinde ac ipsam Superiorum non latet, ejusmodi causam omnino futilē esse, ac nullius momenti. Num peccavit mortaliter, ejusmodi licentiam sibi vindicando: & ipse Superior potuit ne eamdem ipsi facere, abique eo quod mortalī peccato semetipsum constringeret?

RESPONS.

Quamquam non possit dubitari, quin Augustina mortaliter peccavisset, si non accedente legitimi Superioris licentia, de suo Convento praecepisset dilectio: Non tamen exstipulamus, siquidem inde non egressa fuerit, nisi primum obtenta praefata licentia, ipsi imponendum esse lethalis culpe ratum, licet levissima omnino sit causa, quam ejusdem facultatis sibi obtainenda gratia allegavit: Enimvero, cum ipsius Superior istam causam probatissimam habuerit, potius sane, & quidem cum certissimo aliquo juris fundamento ipsam existimare, se posse, absque ne minimō quidem scrupulo, impertita sibi facultate gaudere.

(b) Samb. t. 2. et al. 140. & Quam decisionem mutuam ab intelligentissimo Theologo, quem jamjam allegavimus, ea est. Quia Lex, que mandat, ut Superioris curent, ita servari clausuram Monialium, ut nullus ad eas ingredi posse sine Episcopi, vel Superioris licentia in scripta obtentia, est Ecclesiastica, a: ut adeo humana. Porro addit laudatus Author: Leges humanae ordinariae non obligant, quando servari non possunt, absque gravi justitia honorum: quippe certum sit ipsum Legislatorem, hoc est, Ecclesiam non intendisse exigere, ut in ejusmodi cau, sua Lex adeo stricte observaretur.

Et quidem ut fert regula Juris (d): In omnibus quidem, maxime tamen in iure aquilas spellantur. Atque si vellet Legislator, nihil obstante detramento tam notabilis, Legem suam omnino religiose custodiri: ipsius Lex foret prorsus insignia. Est ergo, unde possit affirmari, licet Lex nisi concepitur verbis, qua obligationem sonent rem aliquam exequendi, aut ab eadem abstinenti, locum plurimum esse conjiciendi in ejusmodi rerum circumstantia, diversam affuisse Legislatori mentem: Et si maxime verba Legis hanc habent intellectum, tamen mens Legislatoris aliud vult (e).

Quæ decisio roboris multum potest accipere ex principio, quod S. Thomas constituit, ea ratio, que sequitur (f): Quia sequitur Legislatur non potest omnes casus intuiri, proposita Legem secundum ea, que in pluribus accident, foren intentionem suam ad communem utilitatem. Unde si emergat casus, in quo observatio talis Legis sit damnosa communis saluti, non est obseruanda. Et paulo post: Ille, qui in casu necessitat agit præter verba legis, non judicat de ipsa lege: sed judicat de cau singulari, in quo videt verba legis obseruanda non esse. Et iterum denique: Contingit autem quanque, quod aliquod præceptum, quod est ad communitatem maleitiam, ut in pluribus non est convenientis bui persone, vel in hoc cau: quia vel per hoc impeditur aliquid melius, vel etiam inducetur aliquid malum ... iteo ille, qui habet regere multitudinem, habet potestam dispensandi in Lege humana. Quo quidem punto principio, inde facile concideret est, Superiorum Monasterii, de quo quelio est in subiecta specie, posse citra peccatum dispensare circa legem, qua clausura necessitas inducitur, aut latenter ab eo silentio diffundandam esse ipsam violationem regularis clausuræ, quam Hector sua adhibens favit, petulantem intrigit: utpote non sit animo præfuerendum, cum Synodus Tridentinam, tum Summos Pontifices voluisse legis istius urgere obseruationem, ut in eo calu, in quo integræ Monasteriorum pernicias, ac ruina pene inevitabilis impedit.

CASUS XX.

Hector cuius Provincia præpositus Gubernator, in qua Monialium Conventus positus est, cum confueisset in proprium usum adhibere torcular, quod istius Religiose domus proprium est, atque intra concepta clausura regularis inclutum; & a Superiori fuisse verbis expressis interdictum Monialibus, ne illi torcularis ulum ei deinceps permitterent; inde gravissime omnino offendus, propter quod & antecessoribus eius, & ipsimet ejusmodi facultas jampridem concepta fuisset: ut quam paucus erat, repulsam ulcereretur, milites in villas istius Monasterii immisisti, qui ibidem plurimum detrimentum attulerunt, & etiamnum minantur futurum, ut noster deinceps magis detrementos valitatem importent. Quia de re petit Superior, utrum, quo tantæ vexationis finem fieri obtineatur, posit tuta conscientia, Hector permittere, ut pro solito more, utam istius torcularis adhibere sibi perget: quamquam inde clausura regularis Monasterii infringatur;

RESPONS.

(e) Fr. Syl. De simili fere cau confutus olim fuit insignioris proris nota Duacensis Professor (c), qui eum ut disolvere, sic respondit 21. Aug. 1641. 1. Prudentiae esse Superioris Monasterii, summa cum re-

PROFESSIO.
RELIGIOSUS.
MONASTERIUM.
VOTUM.

R-E

RELIQUATI.

Vide FOENUS.

RELIQUIAE.

SUMMA veneratione Reliquiæ sanctorum colendæ sunt; cum negari non possit, ipsummet Deum iisdem eo usque honorem voluisse tribuere, ut iis medianibus miracula, ac prorsus stupenda fuerit operatus prodigia. Atque ut ea de re certissimum habeant argumentum, evolvenda sunt sacræ paginae, & fides adhibenda iis, quæ ibidem narrantur, cum sermo habetur de ossibus Eliæ Prophetæ; de palio, quod prædicto Prophetæ suo Discipulo reliquit Elias, quando cursu igneo raptus est ad coelestes regiones; de mortuo quadam, quem ejusdem Eliæ Prophetæ ossium contactu Deus ad vitam revocavit, ac de mirandorum aliorum innumeris propemodum multititudine, quæ per Prophetas, Apostolos, & viros subsequentes, qui singulare vita sanctimonia claruerunt, parat.

At quoniam, qui viris sanctis cultus exhibetur, ad Deum solum referendus est, tanquam ad eum, cuius omnis gloria, qua voluit eodem decorari, peculiariter jure propria est; ita etiam summa illa veneratione, qua coluntur eorum reliquiæ, ad ipsosmet sanctos, quos omnipotens gratia genuinos factus sibi vindicat, est potissimum referenda.

Omni cautione observandum est, cum dicitur, summa veneratione coli sanctissimas Reliquias, nihil aliud intelligi, quam reverentia & observantia cultum, quem decet rei alieni sacræ deferri. Atque in eo etiam sensu Graci eumdem cultum acceperunt, cum adhibuere verbum προσκυνεῖν, cui subjicitur generalis quadam notio, quodque passim solent in suis operibus usurpare, non tantum ad significandum cultum adorationis, qui cultus Latiae supremus est; sed etiam ad prefactum observantia, reverentiaque genus enunciandum. Inde contigit, a quibusdam Latinis auctoribus, qualis est Leontius Episcopus de Civitate Neapoli æqualis S. Gregorio Magno, vocem adorationis promiscuam habitam fuisse, cum, de veneratione, qua sanctorum reliquiis exhibetur, fecere sermonem (a). Quos quidem ejusmodi vocabuli duos variis intellectus (a) Leonis sensu, & contra Iudei, & de S. Imaginibus. (b) Concil. Nicæa, act. 7. apud Labbe in. 7. Concil. col. 326. (c) Concil. Tarragonæ, act. 2. de invoc. veneratione de Rali-

specie tractans summopere præcavit, ne alias loquendi rationes adhiberet, nisi voces, quæ venerationem ac reverentiam sonarent: venerationem atque honorem, & iterum Reliquiarum venerationem.

Ceterum, idem Concilium prohibet, ne publicæ venerationi Fidelium expone-

natur in Ecclesiis ullæ recentiores Reliquiæ, nisi eodem recognoscente & appro-

bante Episcopo, adhibita quacunque diligentia, omnibique maxime provis, & præcautis, ut de earumdem auctoritate notitia sufficenter explorata habeatur.

CASUS PRIMUS.

CASIMIRUS. Sacerdos, allatas Roma Reliquias aliquijus sancti Martyris, & Cursu cujdam collatione deinde gauis, in Reliquiarum theca, quam curavit confici, recondit, publicaque fidelium venerationis in propria sua Ecclesia proposuit. Potuisse auctoritate privata istud sibi arrogare?

RESPONS.

Nullatenus potuit prædictus Parochus privata auctoritate in propria sua Ecclesia Reliquias memoratas exponere. Neque enim fas est ullas Reliquias cultui ac venerationi fidelium proponi, nisi prius earumdem auctoritas ab Episcopo Diocesano recognita fuerit & approbata: ut a Con-

(d) Concil. Trid. sess. 25. Decret. de in Statutis funda Synodus, nomine licere ullo in loco, vocat. vener. & Reliq. fam. lam insolitam ponere, vel ponendam curare imag. in fia.

vas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente & approbante Episcopo.

CASUS II.

MATRICULARI de Ecclesia Parochiali S. Dionysii item intulerunt Matriculari de Ecclesia S. Genii, circa Reliquiam quamdam insigniorem, quæ in postremo loco memorata Ecclesia servatur, quæque, ex obventionibus ibidem solitis offerri, fortuitum viginti numerorum redditum refert. Causa autem in eo potissimum veratur, quod cum Parochus, tum Matriculari de S. Dionysio contendant, præfata Reliquiam suam esse, sibique jus succurrere ejusdem sibi meptis assertendæ.

Quidam Patronus, quem communis necessitudo cum ultraque litigantium parte conjugebat, item diremit, suadendo, conflari ab illis amicabile compositionem, iusta quam statuerent futurum, ut Ecclesia S. Genii prædicta Reliquia remanerent ea lege interposita, quæ obventiones in oblationes utrique Parochio, & quelli tributione cede-